

Ajuntament
de Barcelona

MARXA EXPLORATÒRIA DE DIAGNOSI

Eix verd Pere IV entre Joan d'Àustria i Roc de Boronat

Informe de l'activitat i de les conclusions
Juliol 2022

Direcció:

Gerència Ecologia Urbana

Coordinació del procés i de l'activitat:

Direcció de Comunicació i Participació Ecologia Urbana

Dinamització de les activitats participatives i Elaboració del document:

Voltes Cooperativa d'Arquitectura SCCL, Globus Vermell i Equal Saree

ÍNDEX

1. Introducció	5
2. Descripció de l'activitat	6
2. Participants	7
3. El recorregut	8
4. Resultats	9

Resum

Descripció i participació

- **Marxa exploratòria: Recorregut a peu sobre l'eix**, per a reflexionar sobre les experiències i necessitats a l'espai públic, identificar i analitzar els **aspectes que faciliten o dificulten la vida quotidiana**, des de la perspectiva de gènere i interseccional. **Fase de diagnòstic** del procés participatiu.
- **1 marxa exploratòria**: 28 juny 2022, 18:30 - 20.30.
- **10 persones participants**: 5 veïns i veïnes, 2 representants Districte i Ajuntament i 3 equip dinamització.

Temes i continguts destacats

- **Usos i activitats**. L'eix Pere IV és un espai de pas amb poca vitalitat on es prioritza la mobilitat prioritat vehicular. Es proposa d'adequar l'espai públic per a promoure nous usos a l'espai públic. Es destaquen com a potencials espais de relació, les cruïlles (C/ Pere IV, C/ Pallars i C/ Àvila) i (C/ Pere IV, C/ Pallars i C/ Badajoz), ja que disposen de molt espai lliure. Es recullen diverses possibilitats de nous usos: (1) espais de trobada, (2) espais de joc i (3) places de petit i mitjà format. Es demana facilitar la promoció privada per a garantir usos diversos a les plantes baixes.
- **Elements urbans i confort**. Es detecta una manca d'espais de trobada i estada al llarg de l'eix Pere IV.
- **Il·luminació**. Es detecta una manca d'il·luminació, es demana utilitzar fanals amb un color de llum blanca, brillant i de baixa alçada.
- **Conflictes de convivència**. La resolució dels conflictes generats pel consum de begudes alcohòliques a l'espai públic (botellon) és una demanda prioritària pel veïnat.
- **Percepció (in)seguretat**. Deguda a diversos casos (1) activitats vinculades al consum de begudes alcohòliques (botellon), (2) intersticis sense sortida ni visibilitat, entre el pont de Pujades, les escales i els edificis i (3) manca d'il·luminació adequada i suficient.
- **Mobilitat dels vianants**. Es destaca el pont de Pujades com a un punt conflictiu per a la mobilitat dels vianants. El recorregut a peu no és confortable ni accessible: voreres estretes, pendent elevat i no hi ha ombres.
- **Mobilitat dels vehicles**. És una preocupació, les possibles conseqüències de la pacificació de l'eix Pere IV. Es consensua la necessitat de mantenir un espai per l'ús de vehicles que donen serveis bàsics al veïnat de l'entorn.
- **Orientació i senyalètica**. Des de la perspectiva del veïnat, l'eix Pere IV és un espai llegible, accessible i de fàcil orientació. Es proposa augmentar i diversificar les senyalètiques per a facilitar l'orientació a persones amb diversitat funcionals i visitants del barri.
- **Identitat i simbolisme**. L'eix Pere IV té un caràcter industrial important i que s'hauria de mantenir. Es recullen propostes per a donar valor i potenciar la seva identitat: (1) conservar el seu patrimoni físic i simbòlic, (2) mantenir i cuidar l'entorn proper als edificis catalogats com patrimoni arquitectònic i (3) dignificar el seu espai públic.

1. Introducció

L'Ajuntament de Barcelona a través del programa Superilla Barcelona vol construir un model de ciutat que disposi d'un espai públic més saludable, més segur, amb més verd, que afavoreix les relacions socials i l'economia de proximitat. L'estratègia Superilla Barcelona es converteix en el model de transformació dels carrers de tota la ciutat que permet definir un nou espai públic reorganitzant la mobilitat per generar nous eixos verds i noves places a les cruïlles.

El districte de Sant Martí està experimentant una gran transformació, arran de les actuacions emmarcades en el procés de desenvolupament del 22@. L'objectiu en aquest sector és que la nova economia es barregi amb un urbanisme més amable, amb més espais d'estada per al veïnat i més verd. Les intervencions que ja s'han treballat són: Eix Almogàvers, Eix Zamora, Eix Cristóbal de Moura, Eix Puigcerdà i Eix Bolívia.

En aquest context, l'Ajuntament de Barcelona, des de l'Àrea d'Ecologia Urbana, i el Districte de Sant Martí promouen un procés de participació ciutadana per l'elaboració dels criteris d'urbanització del nou eix verd del carrer Pere IV entre Joan d'Àustria i Roc de Boronat. Dins de la fase de diagnosi d'aquest procés, s'ha posat en marxa una marxa exploratòria, la qual ha estat convocada a través de l'apartat web **decidim.barcelona**, la cartelleria distribuïda per l'eix i les entitats que formen part de la Comissió de Seguiment.

L'àmbit de reflexió del nou eix verd del carrer Pere IV entre Joan d'Àustria i Roc de Boronat, comprèn els següents trams de carrers: Pujades, Zamora, Àlaba, Pallars, Àvila, Badajoz i Ciutat de Granada.

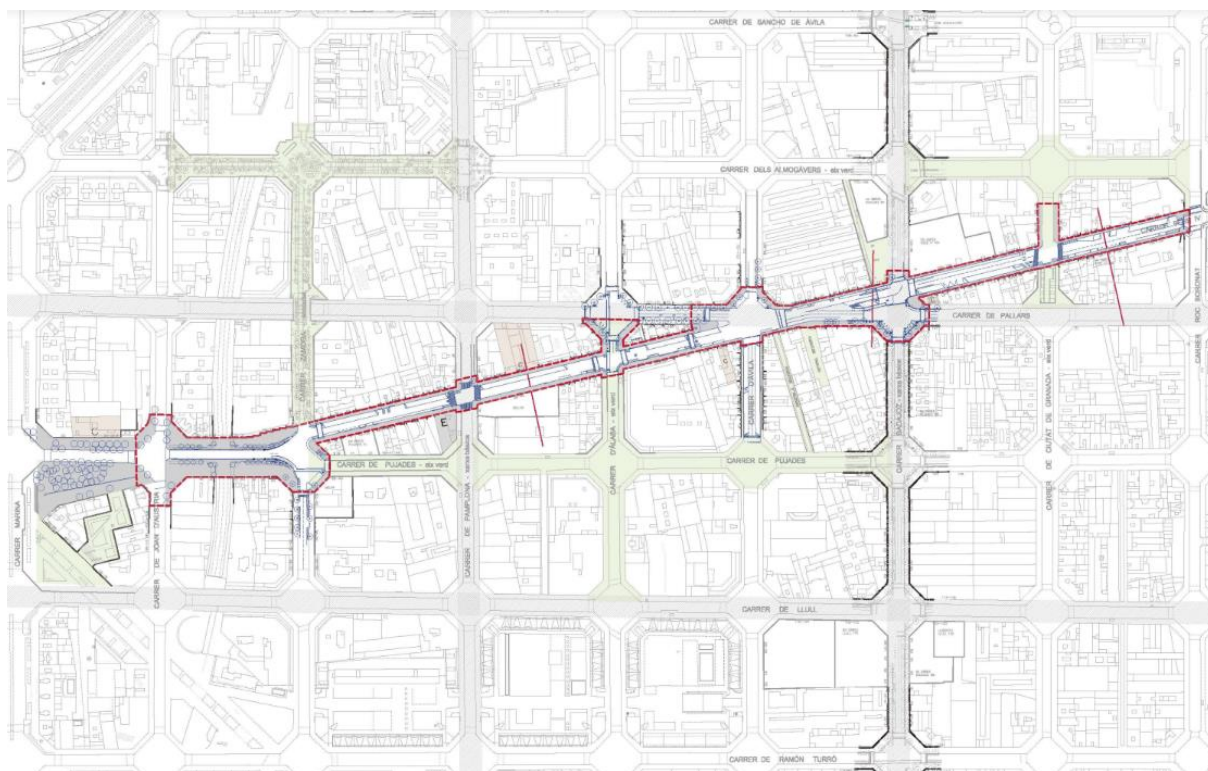

Figura 1. Àmbit de reflexió.

2. Descripció de l'activitat

L'objectiu de l'activitat, desenvolupada el dia **28 de juny de 2022**, ha estat reflexionar amb els veïns i veïnes participants sobre les seves experiències i necessitat quotidianes a l'espai públic de l'eix carrer Pere IV entre Joan d'Àustria i Roc de Boronat, així com identificar i analitzar sobre els aspectes urbans que faciliten i dificulten la seva autonomia, des de la perspectiva de gènere i interseccional. Tot i que l'activitat s'ha emmarcat dins de la fase de diagnòstic, s'han recollit les propostes de millora compartides per les persones participants.

Un cop van arribar les persones participants a l'encreuament del carrer Joan d'Àustria i carrer Pujades (costat mar, Llobregat), Jèssica Pujol (tècnica del Departament de Participació de l'Àrea Ecologia Urbana), va donar la benvinguda, va presentar el marc participatiu de la sessió (procés participatiu Eix verd del carrer Pere IV entre Joan d'Àustria i Roc de Boronat) i va explicar els objectius de la sessió. Seguidament, es va formar 1 grup de treball, dins del qual, la persona dinamitzadora va fer una introducció sobre la metodologia de la marxa exploratòria, l'aplicació de la perspectiva de gènere en la planificació i el disseny urbà, va explicar el desenvolupament de la dinàmica i va donar inici al recorregut.

Pel que fa als continguts a treballar durant el recorregut, es parteix de les estratègies de transformació de l'espai públic del programa Superilla Barcelona:

- Nova infraestructura ambiental
- Proximitat i dret a l'espai públic
- Nova materialitat
- Permanències
- Accessibilitat

I es complementen a partir dels temes i subtemes propis de l'urbanisme amb perspectiva de gènere i interseccional:

- Vitalitat: Usos, Espais de jocs infantils, Espais d'activitat física, Confort.
- Autonomia: Percepció d'(in)seguretat, Accessibilitat, Serveis bàsics, Senyalització i orientació.
- Mobilitat: Mobilitat a peu, Bicicleta, Xarxa de transport públic, Convivència de mobilitats.
- Representativitat: Identitat i simbolisme.

2. Participants

Van participar **07 veïnes i veïns**, entre les quals hi havia 02 representants polítics del districte i de l'Ajuntament de Barcelona. També va assistir 01 persona tècnica del Departament de Participació de l'Àrea Ecologia Urbana (Jèssica Pujol) i 02 persones de l'empresa dinamitzadora Equal Saree (Trilce Fortuna i Raquel Marcos).

Veïnat i entitats:

1. Arais R. (Observatori del barris del Poblenou)
2. Jordi C. (Associació Taula Eix Pere IV)
3. Otto W. (Veí)
4. Enrique M. (Associació Dia i Nit 22@)
5. Enric B. (Associació Dia i Nit 22@)

Representants Districte i Ajuntament:

6. Fernando Gómez (Conseller JUNTSXCAT)
7. Maria Arenillas (Consellera JUNTSXCAT)

Equip de dinamització:

8. Jèssica Pujol, Gerència d'Ecologia Urbana
9. Trilce Fortuna, Equip de dinamització
10. Raquel Marcos, Equip de dinamització

Figura 2. Veïns i veïnes participant de la marxa exploratòria.

3. El recorregut

S'ha proposat 1 recorregut amb 4 parades, a espais estratègics de l'àmbit, per a reflexionar sobre les principals estratègies urbanes del projecte:

1a Parada: C/ Pujades entre C/ Pere IV

2a Parada: Encreuament C/ Pere IV, C/ Pallars i C/ Àvila

3a Parada: Encreuament C/ Pere IV, C/ Pallars i C/ Badajoz

4a Parada: C/ Ciutat de Granada entre C/ Pere IV

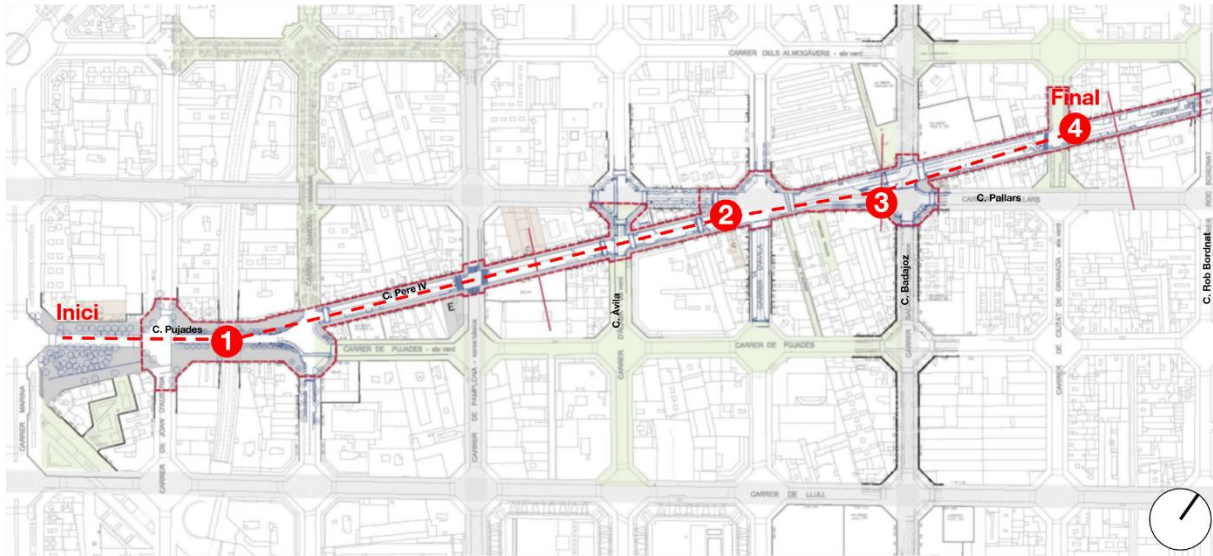

Figura 3. Plànol del recorregut.

4. Resultats

A continuació s'exposen els resultats de la marxa exploratòria, organitzats segons els espais específics sobre els que s'ha parlat, i classificats segons els temes abordats a cada parada:

1º Parada : C/ Pujades entre C/ Pere IV

Temes tractats : Usos
Confort
Percepció d'(in)seguretat
Convivència de mobilitats
Identitat i simbolisme
Connectivitat

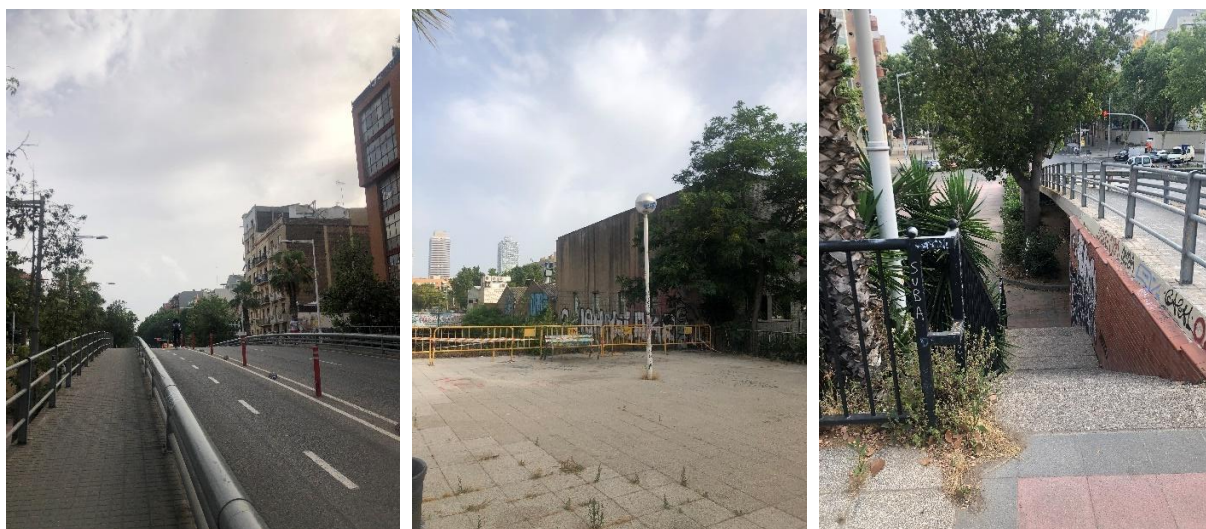

Figura 4, 5 i 6. Primera parada al Pont de Pujades.

En relació amb els **usos**, es comenta que és un **espai de pas amb poca vitalitat**, especialment els **espais superiors del pont**. Els **comerços i l'espai co-working** que estaven situats a les plantes baixes dels edificis contigus, són usos valorats positivament perquè donaven més vitalitat i milloraven la percepció de seguretat. En aquest sentit, es destaca el vincle que hi ha entre **millorar l'espai públic, afavorir nous usos a les plantes baixes i fomentar nous usos i relacions socials a l'espai públic**.

En relació amb el **confort**, es considera un **espai poc confortable** per a passar o estar, a causa de l'**alt nivell de contaminació acústica** provocat per la circulació dels trens.

Es comparteixen diverses propostes enfocades a millorar els espais superiors del pont: (1) crear una **zona enjardinada**, (2) crear un **espai d'activitat física**, (3) crear un **espai de jocs infantils** tenint en compte la manca d'oportunitats de joc que hi ha al barri i (4) reservar espai per a les **terrasses dels bars existents**. Puntualment, es proposa (5) crear un **espai per patinar** amb un tipus de paviment adequat.

En relació amb la **percepció d'(in)seguretat**, es considera un **espai percebut com a insegur**, sobretot quan es fa fosc, a causa de: (1) **espais sense sortida i visibilitat** als intersticis entre el pont, les escales i els edificis, (2) **activitats vinculades al consum**

de begudes alcohòliques (botellon) als intersticis, (3) **manca d'il·luminació adequada i suficient** i (4) presència de rates a l'espai públic

Es comparteixin diverses propostes enfocades a millorar la percepció de seguretat: (1) **millorar el manteniment** i garantir el bon estat de l'espai públic i (1) incorporar un altre tipus d'il·luminació amb **color de llum blanca, brillant i de baixa alçada**. El sistema d'il·luminació del C/ Zamora es considera exemple positiu a tenir en compte.

En relació amb la **mobilitat quotidiana**, es considera un espai accessible i confortable sobretot per a la mobilitat dels vehicles privats. En canvi, es considera un **espai poc accessible i confortable pels vianants i les bicicletes**, a causa de: (1) **les voreres estretes**, (2) **el pendent elevat** i (2) **la manca d'ombres**.

Es comparteixin diverses propostes enfocades a millorar la mobilitat quotidiana dels vianants i les bicicletes: (1) **ampliar les voreres i treure un carril de circulació**, (2) **millorar l'accessibilitat universal** a través del disseny urbà, (3) **soterrar la via del tren** per tal d'eliminar el desnivell del pont i garantir l'accés al mateix nivell, o (4) **semi-soterrar la via del tren** per tal d'enrasar el pont.

En relació amb la **identitat i simbolisme** es reflexiona al voltant del rol del carrer Pere IV dins de l'àmbit. Es considera que **el pont de Pujades és l'inici i la porta d'accés a l'eix Pere IV**. Es destaca que eliminar el pont, o reduir el seu desnivell, permetria que sigui una porta d'accés més agradable, confortable i continua.

En relació amb la **connectivitat** de l'àmbit amb el parc de la Ciutadella, es comparteix que es pot arribar caminant al llarg del carrer Pere IV, en canvi, s'ha perdut la connexió directa amb vehicle.

Temes tractats : Usos
Mobilitat
Orientació i senyalètica
Identitat i simbolisme

Figura 7. Segona parada a l'encreuament C/ Pere IV, C/ Pallars i C/ Àvila.

En relació amb els **usos**, es considera que l'eix Pere IV és **un espai de pas que manca d'espais de trobada i estada**. Els encreuaments es consideren **espais poc agradables pels vianants que actualment prioritzen la mobilitat vehicular**, però amb **espai lliure suficient per a acollir nous usos** que donin servei a les persones usuàries.

Es comparteixen diverses propostes de transformació: (1) **espais de trobada**, (2) **espais de joc** i (3) **places de petit o mitjà format**.

Es comparteix com una preocupació, que les activitats vinculades al consum de begudes alcohòliques a l'espai públic (botellon) s'intensifiquin amb la creació de nous espais de trobada i estada. Al respecte **es consensua la importància de millorar l'espai públic i la seva gestió, perquè sigui un espai de convivència entre la diversitat de persones usuàries**. Es destaca que un dels resultats de l'enquesta ciutadana realitzada l'any 2016 sobre la transformació del carrer Pere IV, és la necessitat de comptar amb espais de cohesió veïnal, de trobada i estada. La transformació del passatge Trullàs es considera una bona pràctica a tenir en compte.

Es comparteixen diverses propostes per a mitigar i solucionar aquests conflictes de convivència: (1) oferir **alternatives d'oci a la joventut**, saludables i respectuoses amb

el veïnat, (2) garantir l'**accés a lavabos públics** al llarg de l'eix Pere IV, (3) augmentar la presència de **mediadors i agents de la Guàrdia Urbana** a l'espai públic i (4) fomentar **altres usos a l'espai públic** per a substituir els no desitjats, com per exemple usos familiars.

En relació amb la **mobilitat**, les cruïlles són considerats **espais que prioritzen la mobilitat vehicular**. Es comenta que el recorregut a peu és poc confortable perquè és interromput pels carrils **d'ús vehicular**. Es considera que la cruïlla situada al C/ Pere IV, C/ Pallars i C/ Àvila és més confortable pels vianants, a comparació de la cruïlla situada al C/ Pere IV, C/ Pallars i C/ Badajoz, a causa de l'amplada del seu espai lliure de pas.

Es comparteixin diverses propostes per a millorar la convivència entre els diferents tipus de mobilitats: (1) ubicar els **passos de vianants** de manera segura i continua, (2) garantir l'ús dels **espais de càrrega i descarrega**, (3) garantir l'accés i sortida dels **vehicles del veïnat** i (4) garantir l'accés dels **vehicles de servei**. Puntualment, es proposa (5) crear una rotonda per a reduir l'ús de semàfors i els carrils d'ús vehicular.

Es comparteix com una preocupació, les possibles conseqüències de la pacificació de l'eix Pere IV. En aquest sentit, es destaca la congestió vehicular al C/ Badajoz, pel fet que el temps semafòric prioritza la mobilitat dels vianants. Es consensua la necessitat de **mantenir un espai per l'ús de vehicles que donen serveis bàsics al veïnat de l'entorn**.

En relació amb l'**orientació i senyalètica** els encreuaments són percebuts com a **espais llegibles i accessibles que faciliten l'orientació**. Es puntualitza que aquesta llegibilitat és deguda al fet que són veïnes i veïns del carrer i, per tant, coneixen l'espai. Per altre costat, es proposa **augmentar i diversificar la senyalètica** per tal de facilitar l'orientació a persones amb diversitat funcionals i persones visitants del barri.

En relació amb la **identitat i simbolisme** es destaca que l'eix Pere IV **té un caràcter industrial que s'hauria de mantenir**. Pel que fa a l'encreuament, es considera un **espai potencial per a visualitzar tot l'eix Pere IV i reconèixer el seu caràcter industrial**. Es valora positivament que l'eix Pere IV aculli les intervencions artístiques del festival Llum Barcelona.

Es comparteixin diverses propostes per a **donar valor i potenciar la identitat** de l'eix Pere IV: (1) **conservar el seu patrimoni físic i simbòlic**, com la "Sociedad Cooperativa Obrera de Ahorro y Consumo La Flor de Mayo", els edificis industrials, etc., (2) **mantenir i cuidar l'entorn proper als edificis catalogats** com patrimoni arquitectònic i (3) dignificar el seu espai públic.

4º Parada : C/ Ciutat de Granada entre C/ Pere IV

Temes tractats : Usos
Confort
Convivència de mobilitats

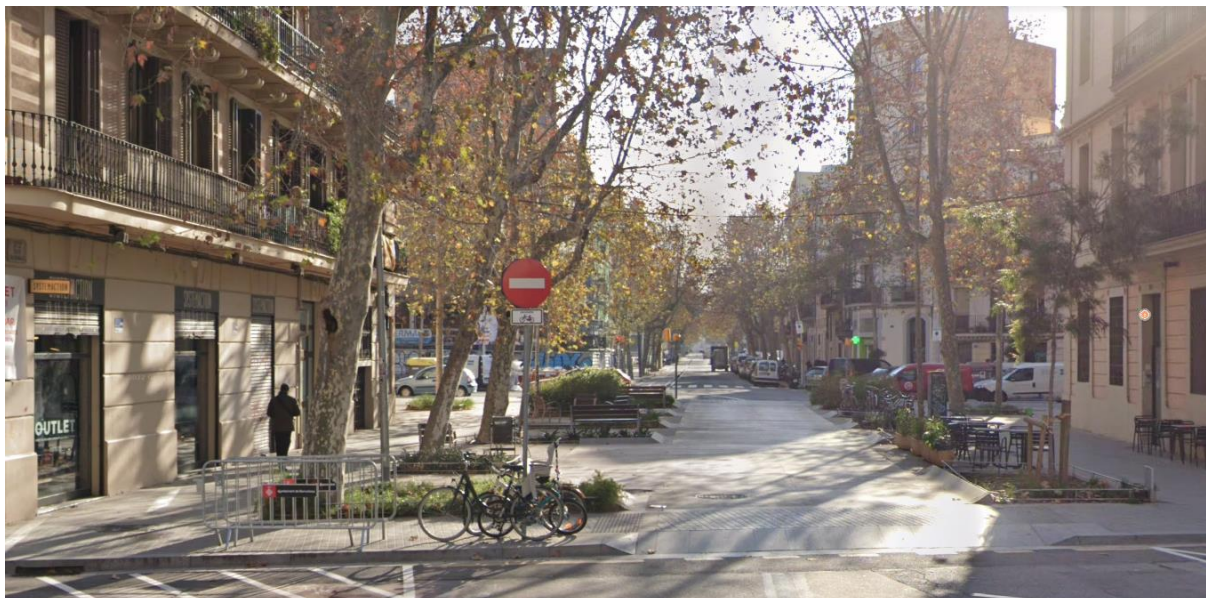

Figura 8. Tercera parada a C/ Ciutat de Granada entre C/ Pere IV.

De manera general, **es valora positivament la transformació dels altres trams de l'eix Pere IV i els carrers propers, com el cas del C/ Ciutat de Granada.**

En relació amb els **usos**, es comparteix que la transformació realitzada ha generat **espais de trobada i estada, agradables i tranquils**. Es considera una bona pràctica a tenir en compte en la futura transformació de l'eix Pere IV.

Es demana a l'Ajuntament **facilitar l'accés a la promoció privada** per a garantir la diversitat d'usos a les plantes baixes i dinamitzar l'espai públic. Es proposa **repensar l'actual Pla d'Usos del 22@**, perquè sigui menys restringida.

En relació amb el **confort**, es valora **positivament l'arbrat, els parterres, els espais de trobada i estada i el tipus de paviment**, tot i així, es proposen diverses millores: (1) **millorar la vora dels parterres** perquè siguin més resistents, (2) utilitzar vegetació arbustiva més resistent als usos i activitats, (3) millorar el manteniment del ver urbà, (4) repensar la disposició i el tipus de mobiliari d'estada per a potenciar la relació entre les persones, (5) soterrar les instal·lacions aèries de l'eix Pere IV i (6) utilitzar tipus de paviment antilliscants.

En relació amb la **convivència de mobilitats**, es comparteixen opinions diverses:

- Per una banda, es valora positivament l'ús de la **plataforma única**, la reducció de la velocitat i la circulació de vehicles, perquè afavoreixi la **percepció de seguretat dels vianants**.
- Per altra banda, es comparteix que **la mobilitat en vehicle privat és difícil**, perquè han de fer desplaçaments discontinus i poc àgils.

Pel que fa a la 3° parada, no es va arribar a visitar l'espai, però es va parlar dels temes previstos: **Usos, Convivència de mobilitats, Orientació i senyalètica i Identitat i simbolisme** a la 2ª parada. Es va decidir no realitzar la 3° parada ja que les característiques físiques eren molt semblants a la 2ª parada i es va prioritzar aprofundir el debat sobre els conflictes de convivència en l'espai públic.